

گفت‌وگو با ساسان والی‌زاده، مدیرعامل خبرگزاری ایسنا

مهمان‌های ناخوانده در حریم مطبوعات

محمدرضا طالبی

به مناسبت سالگرد تأسیس ایسنا در ۱۶ آذر ماه ۱۳۷۹، سرویس دانشگاه هفته‌نامه پنجره، نگاهی خواهد کرد به پیش از یک دهه فعالیت خبرگزاری دانشجویان ایران. در این باره گفت‌وگویی داریم با ساسان والی‌زاده، مدیرعامل خبرگزاری ایسنا. والی‌زاده پیش از این مدیر کلی دفتر امور رسانه‌های ریاست جمهوری، معاونت ارتباطات و اطلاع‌رسانی دفتر معاون اول رئیس‌جمهوری، عضویت در شورای سیاست‌گذاری ایسنا و حوزه مشاوره معاون مطبوعاتی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی در امور تشکلهای مطبوعاتی و نشریات استانی را بر عهده داشت. والی‌زاده همچنین سابقه مسئولیت خانه خبرنگاران آزاد، مدیر روابط عمومی و مدیر انتشارات روزنامه جام‌جم، مدیریت خانه هنر و ادبیات، مدیریت اطلاعات و برنامه‌ریزی در صدا و سیما را نیز در کارنامه خود دارد. در سوابق فرهنگی والی‌زاده همچنین سردبیری چند نشریه، از جمله گفتار سبز و چاپ چهار عنوان کتاب و چند پژوهش بر تر نیز دیده می‌شود. وی «تندیس مفرغین قلم» را در روز قلم سال ۸۸، دریافت کرد.

در بدو ورود و بعد از تغییر هفت مدیر، ایسنا را چگونه دیدید؟

ایسنا در بدو ورود به‌لحاظ مدیریتی آسیب دیده و دچار بی‌ثباتی بود، آن چنان‌که کمتر از چند ماه نام چند سردبیر یک روز تا یک ماهه برای ایسنا مطرح شده و همین تزلزل مدیریتی، خبرنگاران را متفعل، نگران و پریشان ساخته بود.

این در حالی است که ایسنا ظرفیت رسانه‌ای بی‌پایلی در تراز رسانه‌ای جمهوری اسلامی است. ایسنا نخستین مولود رسانه‌ای جمهوری اسلامی، در میان رسانه‌های بر خط است و از آن بارزتر، این افتخار را دارد که تنها خبرنگاری باشد که با رهنمود و کلام راهبردی مقام معظم رهبری گزارش را آغاز کند. در مراسمی که در روز نخست ورود به ایسنا ترتیب داده شده بود، گفته بودم پریشانی شایسته ایسنا نیست و معلوم است که همه تلاش‌مان رساندن ایسنا به ساحل آرامش باشد.

با چه انگیزه‌ای وارد ایسنا شدید؟ برنامه‌های شما برای تحول ایسنا چه بود؟

شخصاً بر آن هستم که می‌توان در اوج ماند بی‌دروغ، در چشم‌ها بود بی‌فریب، در متن حادثه بود بی‌ریاض و در بطن ماجرا ماند با رعایت ایستاد و اخلاق. چه آن‌که، وظیفه رسانه غلطی‌بد به هیچ سبویی نیست. فعالیت در رسانه، «بمنی شناخت نقش کارکردی را حفظ اصول حرفه‌ای در چهارچوب نظام ارزشی پذیرفته شده.» همین ادعای ساده، برنامه من برای اداره ایسنا بود. به‌عبارتی، تلاش کردم با ایجاد اعتماد به‌دلیل شناختن ظرفیت‌های موجود در بدنه ایسنا باشم و بعد هم، شنیدن همه صداها و راهکار اقتاع

دارد. به‌عنوان مثال به ما باورنده‌اند که اولین اصل رسانه بی‌طرفی است. در اسلام بی‌طرفی میان حق و ناحق معنی ندارد، اتفاقاً رسانه‌ها ما باید بی‌طرف نباشند و به‌دنبال کشف حقیقت و ترویج راستی و حمایت از طرف حق بگردند. بی‌طرفی یک شوخی رسانه‌ای یا در واقع ترغیب رسانه‌ای غرب است. مگر رسانه‌های غربی که داعیه حرفه‌ای‌گری و استقلال تحریری دارند نسبت به مسائل جهان امروز بی‌طرف هستند؟

کدام یک از آن‌ها از مرزهای امنیت ملی خود عبور می‌کنند؟ کدام یک از آن‌ها نسبت به فجاج غزبه و بحرین و مسائل صهیونیسم جن‌الملل اطلاع‌رسانی واقعی یا حداقل واقعیت‌پندارند؟ شوخی دیگر، گفتن و تکرار این موضوع است که رسانه‌ها رکن چهارم دموکراسی هستند؛ بر اساس این تعریف سه رکن دیگر، از جمله احزاب، مقدم بر مطبوعات هستند. آیا واقعا منافع حزبی و گروهی مقدم بر مطبوعات است که باید تریبون جامعه و افکار عمومی باشند؟ خود مقوله دموکراسی از نوع غربی هم قابل چالش جدی است. به‌نظرم در مقوله جنگ نرم که واقعیت جهان امروز است، باید ادبیات رسانه، کارکرد آن، هویت و نوع مدیریت پیام، محل بحث و فحص قرار گیرد؛ همچنین، باید موضوع رسانه‌های نوین و شبکه‌های اجتماعی اینترنتی را نیز جدی گرفت و از همه مهم‌تر، نقشه راه برای نظام رسانه‌ای کشور تبیین و تدوین کرد.

شعار ایسنا، در سال ۹۰، در پاسخ به مطالبه مقام معظم رهبری که رسانه‌ها را به «تهذیب رسانه‌ای» دعوت فرمودند «اخلاق رسانه‌ای» قرار گرفت

مهم‌ترین انتقادات وارد بر ایسنا در سال‌های پس از اصلاحات، متوجه حضور برخی خبرنگاران اصلاح‌طلب بود. بنا به تجربه شخصی خودتان، آیا به صرف اخراج برخی خبرنگاران می‌توان به تحول ایسنا دلخوش بود؟

در دوره بنده هیچ خبرنگاری از ایسنا خارج نشد و البته هیچ نیرویی هم به آن اضافه نشد؛ در واقع، برنامه‌های من با همان سرمایه‌های ایسنا شکل گرفته است. به‌لحاظ حرفه‌ای، رسانه عمومی گرایش به درمندانگی از لسان مقام معظم رهبری نیز شنیدیم. آن‌جا که توصیه‌های خود را با عبارت «رسانه‌هایی که احساس مسئولیت می‌کنند» آغاز کردند. از این رسانه‌ها هیچ جناح و جریان‌ری را ندارد، چه آن‌که ماهیت رسانه با «ارگان» متفاوت است. **چقدر در انجام این برنامه‌ها موفق بودید؟ عوامل موفقیت یا عدم موفقیت شما، در دوران ایسنا و جهادانتشکاهی بر می‌گشت یا عوامل بیرونی؟**

نصاد و نمود باز فعالیت ما، این است که در طول هشت ماه گذشته، حتی یک خبر ایسنا تکذیب نشده است. شعار ایسنا در سال ۹۰، در پاسخ به مطالبه مقام معظم رهبری که رسانه‌ها را به «تهذیب رسانه‌ای» دعوت فرمودند «اخلاق

رسانه‌ای» قرار گرفت. چه به‌لحاظ خروجی خیر و چه به لحاظ ساختار سازمانی، تغییرات شگرفی بر مدار اخلاق حاصل شده است. اگرچه پنهان نمی‌کنم که در بدو ورود، بسیاری بر آن بودند که برای بنده و ایسنا حاشیه‌ها و چالش‌هایی خلق کنند؛ اما در مسیری که از سسر صدق پیموده شود، توفیق رفیق می‌شود.

ایسنا همچنان که از عنوانش بر می‌آید، خبرگزاری دانشجویان ایران است. این عنوان تا چه حد عملی شده است؟ شخصا چقدر کوشش کردید که با دانشجویان و تشکلهای دانشجویی ارتباط مفید داشته باشید؟

اجازه می‌خواهم تعریضی به این عنوان داشته باشم. آن‌چه در عنوان این خبرگزاری آمده است، حداقل دارای سه مفهوم عینی است، یکی آن‌که همه عوامل تولید خبر از جامعه دانشجویان باشد. همانگونه که هم‌اکنون نیز بر آن پایبندیم. دوم آن‌که اخبار دانشجویی یا اخبار علمی، آموزشی یا تشکلهای دانشجویی محور فعالیت باشد و دیگر آن‌که اخبار، در همه حوزه‌ها و زمینه‌ها، با نگاه دانشجویی که همانا نگاهی پرسشگرانه و حقیقت‌جویانه است تهیه شود. اذعان می‌کنم ضمن آن‌که هدف دوم نیز همواره مورد توجه بوده است، اما نگاه اصلی حرکت به‌سمت راهبردی را تعریف سوم است.

بخش عمده انتقادات به ایسنا از جانب تشکلهای دانشجویی بود، تا جایی‌که بعضا شایعه می‌شد که در تحصنات دانشجویی، میان دانشجویان و خبرنگاران ایسنا زدوبند پیش آمده است. این موارد را تأیید می‌کنید؟

بنده موردی سراغ ندارم. در صورت احتمالاً این خبر شما مربوط به دو یا چند سال پیش است.

انتقادات تشکلهای را تأیید می‌کنید؟

از انتقاد که هرآسی نیست! دانشجویی که منتقد نباشد جزوه‌خوان مدرک‌جویی است که موجب هیچ تکانه‌ای در عرصه فرهنگ، هنر و سیاست در جهت ارتقا نمی‌تست. اما اطمینان می‌دمم که همه خبرنگاران ایسنا پذیرفته‌اند که به الزامات کار حرفه‌ای رسانه‌ای پایبند باشند و بداندن ایسنا رسانه با ارگان هیچ شخص یا جریان‌ی نیست، بلکه بر اساس شعار راهبردی «اخلاق، امید و آگاهی» رسالتی تاریخی را در تراز رسانه‌های جمهوری اسلامی ایران دارد. با توجه به توصیه مقام معظم رهبری، ایسنا به‌دلیل اخبار خوب، مفید و امیدبخش است.

ایسنا ممکن است که بنا به گسترش دامنه فعالیت‌هایش، رسانه‌های برخی تشکلهای قصد آنان ورود به درون سیستم ایسنا باشد و نه خصوصی؟

این تشکلهای، که معلوم نیست مشخصاً اشاره به کدام‌ها است، می‌توانند برای خود رسانه‌ای تأسیس کرده و در چهارچوب قوانین، فعالیت رسانه‌ای داشته باشند. ایسنا دارای شخصیت مستقل و تعریف‌شده‌ای است.

با توجه به تجربه اخیر فعالیت خود در این حوزه، مزیت نسبی ایسنا را چه می‌دانید؟ چه چیز این خبرگزاری، را آن از دیگر خبرگزاری‌ها متمایز می‌کند که می‌بایست دست‌نخورده بماند؟

داشتن عقیده دانشجویی سرمایه اصلی ایسناست، البته مزیت مطلق آن، ایجاد اعتماد در میان منبع خبر و دریافت‌کننده خبر است. منابع خبری ایسنا اطمینان یافته‌اند که خبر آن‌ها در ایسنا دچار تحریف و تغییر نمی‌شود و دست‌نخورده است. آن غیرواقعی نخواهد بود و دریافت‌کننده خبر، بر همین متوال، به خبری که در ایسنا انتشار می‌یابد به‌دلیل رعایت اخلاق اعتماد یافته است.

ایسنا بخشی از جهادانتشکاهی و در حقیقت بخشی از بیت‌المال است. به‌نظر شما چه موضع سیاسی باید اتخاذ کند که نه دولتی باشد و نه خصوصی؟

همان‌گونه که اشاره کردید ایسنا بخشی از جهادانتشکاهی است. یعنی وابسته به‌جایی است که به تعبیر رهبر معظم انقلاب از معدود رویش‌های اصیل انقلاب اسلامی است. حداقل به‌لحاظ بودجه‌ای، ایسنا از بودجه عمومی ارتقا می‌کند که اگر چه بسیار ناچیز است، همه امور از محل همان آب باریکه تأمین می‌شود؛ اما توجه کنید که دولتی بودن یا نبودن سفته است، اگر وظیفه رسانه را بشناسیم در این خصوص دچار اشتباه نخواهیم شد.

تعهد عمومی اهالی قلم و رسانه به ارزش‌های نظام امری بدیهی و مشهود است. انتفاع اصلی، نه برای طرفین جناح‌های سیاسی که باید متوجه مردم

باشد و البته، همه این اصلاح در نهایت از یک جنس و متقارن است. این مقوله به همان «سالت رسانه» یا به‌عبارت دیگر موضوع «مدیریت پیام» بازمی‌گردد. اگر مدیریت پیام صحیح باشد، نه اردوگاه دشمن می‌شود و نه ارگان فلان گروه یا فرد سیاسی، رسانه‌ها، با حفظ میثاتی ارزشی و میباحث هویت و امنیت ملی، هرچه به‌سمت اصول حرفه‌ای حرکت کنند، بر اثرگذاری خود خواهند افزود.

چه تحلیلی از اوضاع کنونی ایسنا دارید؟ آیا ایسنا یا رسانه‌ای موفق می‌دانید یا آن که در مسیر افول؟

بر آن هستم که ایسنا، در آستانه ۱۳ سالگی، دوران بلوغ را تجربه می‌کند.

وجود مهمان ناخوانده در حریم مطبوعات و رسانه‌های کشور سلامت آن را تهدید می‌کند. این نگرانی را ما درمذهانی از لسان مقام معظم رهبری نیز شنیدیم. آن‌جا که توصیه‌های خود را با عبارت «رسانه‌هایی که احساس مسئولیت می‌کنند» آغاز کردند.

موضوع خبری ایسنا اطمینان یافته‌اند که خبر آن‌ها در ایسنا دچار تحریف و تغییر نمی‌شود و دست‌نخورده است. آن غیرواقعی نخواهد بود و دریافت‌کننده خبر، بر همین متوال، به خبری که در ایسنا انتشار می‌یابد به‌دلیل رعایت اخلاق اعتماد یافته است.

همه خبرنگاران ایسنا پذیرفته‌اند که به الزامات کار حرفه‌ای رسانه‌ای پایبند باشند و بداندن ایسنا رسانه با ارگان هیچ شخص یا جریان‌ی نیست، بلکه بر اساس شعار راهبردی «اخلاق، امید و آگاهی» رسالتی تاریخی را در تراز رسانه‌های جمهوری اسلامی ایران دارد. با توجه به توصیه مقام معظم رهبری، ایسنا به‌دنبال اخبار خوب، مفید و امیدبخش است.

بزه‌دیی ایسنا به خانه جدید نقل مکان می‌کند، سرویس‌های خبری تغییراتی خواهند داشت، نسخه جدیدی تحت وب رونمایی خواهد شد و آموزش‌های خبری ایسنا بیشتر از هر زمانی جدی گرفته می‌شود. نظام خبری ایسنا تدوین و سند چشم‌انداز آن روشن شده است. اگر کسی وقت کند، می‌تواند به تماشای این تلاش‌ها بنشیند؛ اما دلسوزانه بگویم که هنوز ناهم‌رسانی‌ها بسیار است. به‌عزم بسیاری، فعالیت من در هجوم امواج ناموافق، با صبوری و دشواری بسیار همراه بود. معدل مدیریتی در ایسنا از لحاظ زمانی، چندان طولانی نیست و چند صباحی دیگر دوره مدیریت بنده نیز محل تساوت قرار خواهد گرفت. ضریب نفوذ خبر ایسنا نسبت به سال قبل ۶ درصد و معدل تولید خبر روزانه نیز حدود ۲۰ درصد افزایش یافته است. این‌ها نشانه‌های روشنی از توفیق است، اما تا دست‌یابی به مقوله‌های یک رسانه فراگیر، راه‌ادی بسیار وجود دارد.

اکثر بخواهید آن را بنا سایر خبرگزاری‌های کشور مقایسه کنید، چندمین خبرگزاری موفق ما خواهد بود؟

رقابت در رسانه‌ها امر پذیرفته‌شده‌ای است. من برای اداره ایسنا بود. به‌عبارتی، تلاش کردم با ایجاد اعتماد به‌دلیل شناختن ظرفیت‌های موجود در بدنه ایسنا باشم و بعد هم، شنیدن همه صداها و راهکار اقتاع

بازدید از صفحه ۴۸